

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Főszerkesztő: BENEDEK JÁNOS. Felelős szerkesztő: IFJ. MÓRICZ PÁL. Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Hirdetési díjak: Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.
Helyben:	Vidékre küldve:		
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 .	Negyed évre . . . 4 . . .		
Egy óra	Egy óra . . . 1 . . . 70 .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

A világyáró debreczeni diák levele.

(Gyalogosan London felé.)

Mi most nem riasztunk tégedet, érdemes közönség, ez irány helyről, miniszter buktató nyári hírekkel, hanem egy erős akaratu, erős érzésű, erős lelkű debreczeni magyar diáknak a lelkét tárjuk fel előtted. Nyárias, kósza politikai híreknél mindenestre megnyugtatóbb, nemesítőbb lesz reád közönség egy igaz magyar léleknek, igaz magyar diák koponyának, még pedig kemény koponyának megősmérése, bemutatása.

Ez a kemény koponya, ez az erős akaratu kálvinista diák, vajha sok ilyen vágású diákunk volna, a Körösi Csoma Sándor és Biró Lajos ausztráliai kutató kálvinista diákok ősi fajtájából való, a mi diákunk is ezen tözsokből származott. Erdéi Károly debreczeni ref. theologus ez, aki az egyik nyáron gyalogszerrel vándorolt fel Rómába és aki most pedig Londonba igyekszik nagy Németországon keresztül. Ezen útjának egyik pihenő állomásáról, az Odera melletti Frankfurtból intézett a mi derék fiatal barátunk lapunk felelős szerkesztőjéhez levelet. E levél érdekes megnyilatkozása a hazafias magyar kálvinista diák lelkének, meggyőződésének, eszményeinek, me-

lyek követendő eszmények, mert a haza és fajszeretetében csucosodnak ki. A mi derék Erdéi diák barátunknak az idegenben lelkébe ragyogott a debreczeni közlő nagy nemzeti ünnepnek, a Szabadságszobor leleplezésének és a debreczeni csata ünnepének emlékeztető sugara, minélfogva levelében lelkesítő alkalmi sorokat intéz az ünneplő város közönségéhez és ifjaihoz.

Majd érdekesen emlékezik az uton szerzett benyomásairól. Jelezi további utirányát Londonba, hová, számitása szerint, aug. 6-ára érkezik meg, Hamburgból hajón utazva tovább Albion felé.

Az erős akaratu, nemes, hazafias érzésű, régi szívós fajta fajta, világyáró debreczeni kálvinista diáknak figyelemreméltó levele, melyet értékesebbnek, magvasabbnak tartunk, mint valamely nyári szülött kósza politikai hírt, így hangzik:

Kedves Szerkesztő Ur!

Igéretem akarom beváltani s egy hónapi tavolletem után hol s hogyan létezmről röviden értesítem.

Akartam már sokszor irni s lett is volna mit irni, de hát az idő, az idő nagyon kevés, az ut hosszús s ha a naponkénti gyaloglástól kifáradva megpihenek valahol bizony, ez a néhány óra elfér egy kis nyugalomra, meg aztan alkalom sem igen van rá.

Végre tegnap ide érkeztem s két napi itt időzésemből kiszakítom e pár perczet.

Különösen ösztönözvén erre ez az ünnep, melynek édes szülővárosom nemsokára színhelye lesz. Ertem ezen ünnep alatt a közlő aug. 2-át, mely napnak Debreczen történetében örökre fent kell maradni még pedig mint egyik legnagyobb hazafias ünnepnek.

Kedves Szerkesztő Ur! Sokat, sokat elgondolkozom Szász Károly egyik versének e szakán:

Hirt se hallok már felőled
Erdős völgyes szép hazam,
Most, hogy távolestem tőled
Most szeretlek igazán.

Sokat elgondolkoztam rajta s nagyon szépnek, nagyon igaznak talalom s bizony nem egyszer könny tolu szemembe, ha arra a völgyre, bérzre s végtelen rónára gondolok, mely felnevelt s hova vissza kell térnem, bár a nagy világot összejárjam, mert ilyenkor, idegen országokban, idegen nemzetek közt érzi az ember, legalább én érzem, hogy e kívül, édes hazánkon kívül nincs számunkra hely.

Most is e sorok jutottak eszembe, midőn a debreczeni aug 2-iki ünnepről emlékeztem meg. Ezt az ünnepet most, ugy hiszem, az egész város közönsége, hivatalos vezetősége rendezzi, mert kell, hogy ez járjon elől a legszentebb hazafias kötelesség teljesítésében is, ennek kell példát mutatni, hogy egy nemzetnek, mely nagy s hatalmas volt s az akar lenni, mint kell multjához ragaszkodni, mint kell csüggeni annak minden szent emléken s mint kell a nagyokat, a dicsőket tisztelni szívvel, lelkesedéssel, olthatatlan tüzzel!

Az egész város rendezzi most e nagy-

A talyigás és külföldi kartársai.

Arma virumque canio . . . et equum.

A párisi bould des Italiens egyik si kátorszerű, szük benyiló utcácskája, a rue St. Fiacre őshazája a bérkocsiknak bérkocsisoknak és — last not least — a bérkocsilovaknak. A pirossarku Roi Sol idejében történt, (hát történhetett-e volna máskor?) hogy egy élelmes francia azon a helyen istállókat építtetett, kocsikat, lovakat tartott és jó pénzért szállított akárkit akárhova. A derék embernek Szent Fiarius volt a patronusa, és védő atyjának képét az istálló homlokzatára is föl szegezte. Ezért nevezték a bérkocsikat az öreg Molière préciousejéi fiakker-eknek és innen kapta nevét az utca is.

A rue St. Fiacre manapság a pamut-áru kereskedők törzsutcájája. A vizesés robajaként hallatszik ide lépésnyi távol-ságról a boulevard lármája, benn az utcácskában azonban a nyugoti metropolisok kereskedelmi negyedeit jellemző csön-desség és nyugalom honol. Hatalmas pa-

mutkőtegek hevernek erre-arra, az üvegtáblák mögöl tarka kartonyok csücske néz ki az utcára, hébe-hóba nyikorog csak a kövezen egy ládákkal megrakott teherszállító kocsi, vagy iramodik végig a járdán holmi buzgó ügynököske, szövetmintáktól duzzadó zsebekkel.

A rue St. Fiacre-ban délceleg fiakker-eket hiába keresünk, de hiába keresnők őket egész Párisban. Fiakker már csak egyféle létezik, és pedig a hires-neves Weaner Fiakker vagy másképen gummiradlis. Így aztán a fiakkerek és fiakkeresek igazi utcazaja a bécsi Graben. Ott állnak szép sorjában a „Standon” a kaczkias, vörös kerekű, finomul kikészített vehiculumok. A lovakon ugy ragyog a szerszám, hogy a nap is hanyatt esik rajta, a mint dicső Arany János mondaná, a kocsisnak gigerlisen van a nyakendője megkötve, fején a hagyományos pörge czilinder: olyan az a kocsis, mint egy gróf. De nem is áll szóba akarki fiával. Ha valami gyanus pasas kéredzskedik föl a dagadó párnakra, akkor csak ugy a bakról, nagy loereszkedőleg kérdi meg, hogy meny-nyi is lesz a honorárium? Ha a summa nem elég tekintélyes, egyszerűen kijelenti:

„Dös is ka' Kaffelhaus for mi net!” és kedélyesen tessékeli ki kocsijából a vendéget Ellenben ha igazi ur at érez a háta mögött, akkor rohannak a lovak, mint a szélvész, csattog a patkó az aszfalton és helykönyvedén gördül odább a gummitalpu jármű.

A jó bérkocsit Berlinben, Hamburgban, de meg Budapesten is bécsi fiakkernek nevezik. A párisi bérkocsi olyan, mint a német és olasz Droschke, vagy a magyar komfortabli. A mi pedig monsieur le cochert illeti, — nos a cocher épen oly arczatlan, agyafurt és nyereszkedő lélek, mint a komfortablis. A boulevardok nyüzsgő sokadal-mában batárok, automobiloc, omnibuszok kergetőznek a kocsitun, kétoldalt pedig ellenkező irányban haladva, a voiture-ök, — így hívják a párisi bérkocsit, — végtelen sora huzódik. Az ember odalép egyik üres kocsihoz és meg sem állitva beszáll.

Jól vigyázzon azonban az idegen, hogy teszem, zöld lámpás kocsiba ne szálljon éjjel táján, ha a Szajna balpartjára igyekszik. A zöld lámpás kocsi aljobbpartra való, és éjjel után nem köteles a balpartra hatni. A kocsis nyugodtan veszi tudomásul

szabásu ünnepélyt, de azért az oroszlánrészt a főiskola ifjúságáé lesz, mert hiszen bár kihalt már ott az élet, vannak néhányan, kik szívökben elég kurucz lelkesedést, lelkekben s agyukban elég erőt éreznek arra, hogy a főiskola ifjúságát e szép ünnepen képviseljék. S most ti hozzátok szölok kedves barátaim.

Ünnepeljétek lelkesedve, ünnepeljétek tiszta szíveteknek legbelsejéből, ünnepeljétek helyettem is! De ne csak ti lelkesedjétek, hanem másokat is lelkesítsetek! Ti reatok ez a szép, s ha igaz szívetek van, nem is oly nehéz kötelesség is járul! Ti vagytok az egő oszlopok, mely után a bujdokló nép megyen, ti vagytok a pünköszt szent ünnepén egből alászálló tüzes nyelvek, kiknek át kell hatni mindeneket, hogy mindenek fellelkesedjenek s mint egykor amaz első pünkösztön a megkeresztesésre, ugy süssenek most a szent eskütételre, hogy „mindent a hazaért.”

Két hete mar, hogy e nagy Németországban gyalogolok! Két hét óta szemlélem e nemzet nagyságot, nem iry, de fajó szívvel, saját nemzetemre gondolva.

Él, virul, növekszik e nemzet! Növekszik felelmesen. Igyekezem okát keresni e körülménynek s masban nem tudom találni, mint a nemzet sovínismusában, rendithetetlen fajszeretében s az ifjúság nevelésében.

Igaza volt annak, a ki azt mondotta, hogy a francziákat nem a nagy taboruokok, hanem a papaszemes, görbelabu rectorok verték meg! Mily szembeötlően apolják itt a haza, a faj szeretetet. Látnatok csak azokat a nagyszerű emlékeket, melyek az 1866-iki, 70-iki dieső harcokat örökítik s egy Nagy Frigyes, I. Vilmos, s Bismark nevével teszik halhatatlanná! Barhol szülessen is a német, mindenütt talál emléket, mely bezdithatja, lelkesitheti, nem ugy, mint nálunk, hol legnagyobb hőseink, legkimagaslóbb alakjai történetünknek, ha feledve nem is, de méltó helyökön nincsenek!

De megis van a mi vigasztal, a mi bizta s ez: a mai ifjúság s az ifjúságot vezérlő lelkes kurucz bátorsága, szokimondó férfinak, a kik először is arra tanítják az ifjúságot, hogy legyea őszinte! Ha valamit érez a szívében, mondja ki bátran mindenütt, mindenki előtt s ne altatgassa félve,

ne takargassa gyáván! Egy igaz hazafinak mindenkor joga van ahhoz, hogy hazáját nemzetét szeresse első sorban, éltesse mindenek felett s érte áldozza szellemi, anyagi erejét!

Tavasza lesz, érzik lehellete! Óh csak ki ne aludna e szent tűz, e szent lelkesedés, mig készen nem áll a nagyszerű alap, melyen kiolthatatlanul, örökre langol az igaz hazaszeretet!

Ti egyrésze vagytok ennek az ifjúságnak kedves barátaim! Érezzétek hát s rátok járuló szent kötelességet, lelkesedve lelkesítsetek! Szellemben én is ott leszek s itt e távolban egyedül is megünneplem a nagy napot!

S aztán ismét Önhöz szólva Kedves Szerkesztő ur, mivel hogy mint jártam eddig: arról néhány sorban ugy sem irhatok, megemlékezve arról a hires vendégszeretetről, melylyel mindenütt, de különösen édes hazámban fogadtak s arról az állandóan borús s igy utazásra rendkívül alkalmas időről, mely eddig utamat kellemessé tette, ezutáni utitervemről irok pár szót. Innét Berlinbe kelek át másfél napi járófölddel, ott időzőm 60 órát, innen Hamburgba megyek négy nap alatt s ott időzőm szintén 50 órát. Londonba hajózom egyenesen, ez a tengeri ut másfél napot vesz igénybe. Ma jul. 27-ike van s igy aug. 6-án Londonba leszek, ha csak valami akadály közbe nem jön. Debreczenből jun. 28-án délután 3 órakor indultam, Londonba hajnalban érkezem, tehát öt het alatt egy óriási félkört vive le Észak-európában Debreczentől Hamburgig, mint a hogy előre számítottam, czéomat elérem, ha az Isten továbbra is megsegít. Londonból Parison keresztül utitervem némimódosításával Francia s Olaszországon át terek haza. Egészsegem bal Istennek jobb mint valaha, Kedvem egyedültem dacára is állandó! Apropos, most jut eszembe, hogy hiszen nem egyedül utazom. Van két uti azaz jobban mondva két versenytársam. Két német orvosnövendék személyében, a kik Breslauból indultak s szintén az én utirányomon Londonba szándékoznak. Egy fél nappal előbb indultak Breslauból, mint én, azóta kétszer találkoztam velök s mivel mindenikönk előbb akar ott lenni, meglehe-

tősen törekszünk. A postánál, hol jegyzőkönyvem láttaoztatni szoktam, valamint ök is, hallottam, hogy már ök elindultak ma reggel innen. Sebaj, én még ma megnézem a város nevezetességeit s mivel szép idő van, éjjel indulok Berlinbe. A két német sógort hátra kell szoritani!

S most ezzel bezárom leveletem, maradtam kiváló tisztelettel

Kelt Frankfurt am Oder 1902. julius 37-én.

Erdei Károly
ev. ref. theológus.

A legujabb „piacrendezés”.

(A Simonffy utcai „aszaló,” piactér.)

Debreczen város közönségének ismét van miről beszélni, panaszkodni és mifőlött boszankodni. A városi tanács az ő érthetetlen ténykedéseivel, czélszerűtlen, helyes alapot nélkülöző, ügyefogyott határozataival bőven s elég gyakran ad erre alkalmat. Igly a legujabb határozatával is. Ez a határozat a piac rendezéséről szól.

Ösmeretes, hogy a városi tanács a nyílt piacok tartásáról szabályrendeletet dolgozott ki, melynek tárgyalása az e hó elején tartott közgyűlésre volt kitéve, de ujjabb átdolgozás végett levették a napi-rendről. Szóval a tanács szabályrendeletet dolgoz ki a piac rendezésére. Ez igen szép, üdvös sőt szükséges cselekedet is; mert erre Debreczenben bizony egéző szükség is van.

Eppen ezért érthetetlen az a legujabb intézkedés, melyet pár nap előtt, hétfén hajnalban a rendőrség a tanács rendeletére fogatosított, illetve — „rendezte a piactót” . . . Ez már megint olyan eljárás volt, melyért nemcsak az érdekeltek, de a közönség is felháborodott, mert ebből is nyíltan meggyőződhetett mindenki, hogy a városi tanács, hozzá nem értő emberektől félre vezetve, milyen ügyefogyott intézkedésekre vetemedik és hogy mennyire a polgárság érdekei ellen dolgozik.

Hogy tisztán lássuk a tanácsnak eme ujjabb botránkozató és káros eljárását, részletesen kell a dolog melyére hatolnunk.

az uteza nevet, elhajt a legközelebbi Szajna hidig, ott leteszi az utast, és követeli a vite-díjat, a melyet legalább félórára kell kifizetni.

Van ilyen tribjúk a becsületes cochernek nem egy — s a mi a legszebb: a policzaj mindig nekik ad igazat. Szeresd az idegent, — de nyuzd meg az idegent! — Párisban ez a jelszó.

Az angol bérkocsis, a cabman épen ugy különbözik continentalis kartársaitól, a mint minden, a mi angol, elüt attól, a mi nem angol. Angol vagy, — vagy nem vagy angol? — that is the question! A cab maga, kepekből és leírásokból mindenki előtt ismert. A mint Horkayné mondta a kaszinóban: Első Freystädtnak is van cabja Budapestén, csak hogy ő két lovat fogat elébe. Hja, van miből!

No, de térjünk a dologra. A cabman kifogástalanul öltözködő gentleman. Kemény kalapot visel, és szarvasbőr keztyüs kézzel fogja a gyeplőt. Az idegenek iránt azonban sajna, ő sem érez több szánalmat, mint párisi kollegája. Van egy fain tempója a cabmannek: ha a szegény magyar, vagy gazdag amerikai, a kiben egy pillanat alatt megérzi az idegent, — a Towertől a Citybe akar hajtani, a mi 10 percnyi ut, — ak-

kor a cabman angolos flegmával két-három óra hosszat megkocsikáztatja a szerencsétlen barbárt, a ki hiába tiltakozik, leszállni nem mer, és a végén fizet, mint a köles.

Berlinben a lelkiismeretes rendőrség ugy akadályozza meg, részben, az e fajta visszaéléseket, hogy taxamétereket alkalmaztat a kocsikon, a mely megméri, mekkora a megtett ut, és mutatja a helyes vite-díjat is. Van ám porosz kiralyi ész, de mennyi!

A párisi, berlini és londoni bérkocsisokat kujonságban csak egy ember éri utól: a velencei gondoliere. Természetesen, ez is bérkocsis, csak hogy ő a vizen kocsiskodik, akarom mondani kalózkodik.

A gondolieréről valódi legendák keringenek, a melyeknek külön czikket kellene szentelni, — olyan példabeszédes alak ő, mint a debreczeni talyigás. De mig a gondolieréről, mindenki tudja, hogy zsvány, és fél tőle mint a tüztől, — addig nincsen halandó ember se Debreczenben, se a Hortobágyon, a ki a talyigás integritásában kételkednék. A talyigás igazi lovag, azért is van nyereg a lova hátán. A talyigás egyáltalában elüt nemcsak a gondolierétől, hanem valamennyi külföldi bérkocsistól. A talyigás rend-

szerint világlátott, művelt ember, — egy manchesteri kocsis ellenben soha se volt tul a fallowfieldi határon, és még a politikával sem törődik. Továbbá: a nyugateurópai bérkocsisok csakis személyeket szállítanak. Nem igly a talyigás. Ő szállít csirkét, libát, kukoriczát, agyagos földet, sörös és boros hordót, utazó-ladát, nagybögöt, cigánygyereket, sárgarépát, kalarabét, mézeskalacsot, gyolcsot, sőt kofákat, iskolásfiukat és nasznépet is. Látni való, hogy a debreczeni talyigás ugy kimagaslik a közönséges bérkocsisok közül, mint az Eiffel torony a többi apró-cseprő földtúra sok közül!

A debreczeni talyigásoknak van elnökük is: a talyigás-gazda. Ki fia hallotta, hogy a velencei gondoliereknek volna elnökük?

Egy pontban azonban megegyezik a talyigás külföldi kartársival. A cabman ugy beszél angolul, mint egy cseh, a cocher franéziául, mint egy ruthén, a Droschkenkutscher németül, mint egy kelta törzsfőnök, — és ki merné tagadni, hogy a talyigás, mikor például deczemberben a szállingózó hópihékre mutatva azt mondja:

— Au b'esik a hau! — nem ugy ejti ki a magyar szót, — mint egy vérbeli angol lord.

Democritos.

Debreczen város hirhedi építési rögzésében szenvedő főmérnökének, Aczél Géának a nem jövedelmező bérházakat épített vassátraczei mellett legújabb „remeke” a Simonffy utcai piacztér, vagyis a nép nyelvén elkeresztelt „aszaló”

A főmérnök, kinek egész eddigi működése, építkezései tenger pénzébe kerültek már ennek a városnak, mindenaron értékessé akarta tenni a bérházakat. Nagy költségek mellett piacztérrel erőszakolt ki oda. Majd újabb 34 vassátor építésébe vitte bele a várost. Ott is diszelegnek ezek a vassátrak a Simonffy-utcai piacztéren, de üresen . . . Most tehát azon törte a fejét a főmérnök, hogyan kellene ezeket a vassátraczei benépesíteni és jövedelmezővé tenni. Jó médiumot talált erre az ügyefogyott és akaratnélküli báb városi tanácsban, melynek azt terjesztette elő, hogy telepítsenek oda piacztér. És a tanács csakugyan anélkül, hogy az illetékes tényezőket meghallgatta volna, a főmérnök által fellovalt Körner Adolf tanácsnok előterjesztésére 6732 szám alatt végzést hozott, melyben elrendeli, hogy „a tej, tejnemű árusok, kik nem arulnak vassátraczeiben, a Dégenfeld térről, továbbá a Rózsater előtti tejárusok (ahol a debreczeni gazdák árultak felesleges árukat, Szerk.) a Simonffy-utcai piacztér nyugoti részében; a bolgárok és egyéb konyhakertészettel foglalkozók (összesen 6.) a libakertesek s a peresi sorosok kivételével a Simonffy-utcai piacztér keleti részében, esetleg az ott épített vassátraczeiben helyezendők el, továbbá a nyul és más vadneműek elarusításával foglalkozók (egyetlen egy van az egész városban, Szerk.) vassátorban és végül a halárusok ugyanezen a helyen a kut körül helyezendők el.”

A tanács ezt a határozatot fogadtatás nélkül kiadta a rendőrségnek, amely, anélkül hogy az árusokat értesítette volna, amit különben nem is igen tehetett, mert a fogadtatás előtt egy nappal előbb kapta a határozatot, hétfőn hajnalban valóságosan rátorított fentvezetettkre s erőszakosan telepítette őket a Simonffy-utcai piacztéren megjelölt helyekre.

Erdemes ezt a híres piacztér, vagy ahogy elnevezték, „aszalót” megnézni. Szűk, kis odu az egész, mert a vassátrak foglalják el a különben is kis térséget. A szabad levegő járástól elzárt zúgban rekkenő hőség uralkodik és pedig legerősebben a reggeli órákban, a piaci idő alatt. De halálán az is, hogy milyen drága helypénz fizetésére kényszerítik itt ezeket a szegény árusokat. Egy kvadrát meternyi területet 20–30 korona helypénzt kell neki fizetni. De ez meg nem lenne a legnagyobb baj; hanem az már kész veszedelem, hogy áruik összeszáradnak a napon, a tejfel felforr, a hal megbudósodik s így kiszámíthatatlan kárt szenvednek.

A nagyterheket viselő bolgároknak első nap 40 frt értékű árujuk aszalódott össze a forróságban. Mert így akarja a főmérnök arra kényszeríteni az árusokat, hogy vassátraczei bérleljenek ki. Pedig hiszen ezt a túl magas helypénzt sem képesek bevenni; tehát hogyan tudnának 60–70 frt évi bért fizetni a vassátraczeiért? És a főmérnöknek a városi vagyont pusztító gazdálkodására jellemző az is, noha folyton hangoztatta, hogy minden sátor ki van már adva, ennek dacára te napig a 34 új vassátorból csupán háromat jegyezték elő, nem is szólva a Dégenfeld-téren még most is üresen álló vassátraczeiről.

A városi tanácsban sem csodálkozunk már. Ő palástolni akarja mindenaron a főmérnök bűneit, hibáit, botlásait és beugrik mindenbe. Mert az nem indok, hogy ha már építettek, okvetlen, bármi áron értékesíteni

is kell azt. A tanácsnak tudnia kellett volna, hogy a piaci rendezésről most van munkálattal a szabályrendelet s az a szabályrendelet vagy végrehajtható, vagy nem. Ha végrehajtható, miért nem hajtják az egészet végre, miért csak részleteiben? A tanácsnak eme intézkedése ellenére van az igazságnak, a méltányosságnak, a humanizmusnak, a polgárság és a közönség érdekeinek, mert, úgy látszik, egyedül arra szolgál, hogy a tulajdon és a főmérnök hibáit, közköltéses baklövéseit palástolja, fedezze. Ez az egész intézkedés indokolatlan, mert a libakerteseket s a peresi sort a régi helyén hagyja meg, már pedig ha az a gazdasszony piacztérre megy, a peresi soron vásárol meg mindent, amire szüksége van és nem keresi fel az „aszalóba” száműzött bolgárokat. Így teszi tönkre a város tanácsa a főmérnöktől félrevezetve Debreczen piacztér, kereskedelmét szándékosan. Készít egy szabályrendeletet, mely most felfedezés alatt áll, de az arra hivatott szakértőket megsemm hallgatja, hanem a minden leben kanál főmérnökkel rántatja ezt is rámar.

De ha mégis ez a még elnem készült szabályrendelet részleteiben végrehajtható volt, akkor végrehajtható lenne az a másik része is, hogy a peresisort a csapó-utczára helyezték, ahol elhelyezhetnék a libakerteseket is s a böles tanácsi végzés értelmében „a bolgárok s egyéb konyha kertészettel” foglalkozókat is. A tanács ilyen erőszakos intézkedésével fellázítja maga ellen a polgárságot.

Jogos, méltányos a Simonffy-utcai piacztérre erővel áthúrozott árusok panasza, mert az a szegény tejárus asszony alig tudta eddig is, mikor ott volt, hol mindenki felkereste, az 5 frt helypénzt megkeresni, hogyan tudja majd itt, ahol az aruja is megromlik, azt a 10–15 forint helypénzt megkeresni.

Epen azért ez a piacztér sem más, mint újabb főmérnöki kártékony csoda és baklövés, mert ha a főmérnök nem akar „műremekeket” alkotni, az esetben nem épít vassátraczei oda, melyeket aligha fog ebben a században kiadni, hanem azzal a költséggel a piacztérrel tető alá vonja, többet ér el mint a jelenlegi remekléssel.

Végül a tanáchoz is van szavunk. — Gondolkozóba eshetne már, sarokra állhatna már egyszer, hogy orránál fogva ne vezesse bele egy erőszakos, konok fejű ember olyan eljárásokba, mely határozata és eljárása nemcsak indokolatlan, de egyidejűleg maga ellen lazítja a polgárságot, és tönkre teszi a város amugy is gyenge piacztérét.

L. J.

Innét-onnét.

— Julius 30. —

(A podeszta nyugdíjban.)

Erdemes polgárság, érdemes polgármester jelölt urak ne örüljetez túlon túl, még nem, a régen és igen jól kiérdemelt polgármesteri nyugdíját élvezi Simonffy podeszta. Hanem, mint már irtuk is, a szegény milliomos és Lipótkereszt hiányos polgármester, a szabadságharcban délczag honvédkapitány, tiszt nyugdíjért folyamodott . . . Megirtuk azt is, hogy a szegény milliomos podeszta ezt a néhány száz korona honvédkapitány nyugdíjat nem a maga részére fogja igénybe venni, hanem ösmert bajtársi szeretetéből kifolyólag a debreczeni honvédegylet szegény öreg katonáinak fogja adni . . . Ör-

vendjetez tehát szegény kopott, benuit öreg honvédek, itt az idő, hogy az egykori vitézkapitányotok a titkos szándékát beváltja és bajtársi szeretettel gyamolít titeket, ugyanis — budapesti értesülésünk szerint — az egykori honvéd podeszta a kérvényezett honvédkapitány nyugdíjat megkapta, sőt már az első „angáriát” köszönettel nyugtázta is . . .

Debreczeni öreg honvédek örüljetez! Nem feledkezik meg rólatok a milliomos, volt honvéd kapitány polgármester . . . Örvendünk, hogy nemes, bajtársias eljárása előtt minékünk is alkalmunk nyilik kalapot emelni. Polgármester ur! Hejh, de szívesen is emeljük meg a kalapunkat, ha hogy halljuk, hogy a honvéd nyugdíjat szegény, nyomorodott öreg bajtársainak adta és ajánlotta fel, például a debreczeni szabadságszobor leleplezése emlékére . . . Polgármester ur! Mikor adhatjuk köztudomásra ezt az örvendetes, nagylelkű hirt?

(Az amerikai elnök czifra szüre.)

Készül az amerikai köztársasági elnök czifra szüre, melyet, Zseni József nemzeti szövetségigazgató zsenialis ötlete folytán a hortobágyi pásztorok ajándéka képpen fognak át-nyújtani, egyéb pásztori készségekkel és ősi magyar néprajzi tárgyakkal a szenvedélyes vadász és gyűjtő Rooswelt elnöknek. Máta bizos Farkas Berti bátyánk saját romlatlan szittya izlése szerint rózsáztatja a hortobágyi pásztor szürt. Angyal Bándinak volt csak ilyen szürje.

(Sipulusz és a nép.)

E napokban midőn jeles Sipuluszunk, ki üres óráiban ír is, mert jelenleg a főpályája az országgyűlési képviselősökös, a hajnali vonattal Debreczenbe érkezett, tovább utazandó Hajdunánásra egyik választója lakodalmában násznagy avagy talán, „kunkapitányi” tisztet teljesíteni . . . A hajnali felhárom óras vonaton szállott Debreczenbe a kiváló író, a kit képviselőköl, íróköl, ügyvédeköl, vívómestereköl es egyetlen szép, de igen szép és kedves fiatal menyecskeöl álló vidám, dicsekvés nélkül mondhatjuk: aranyos kedvű bohém-társaság tüntetve fogadott . . . Midőn ugyanis a diszes állomásház elé Sipuluszsal terhelten béro bogott a vonat és az álmából riadt Sipuluszt az első osztályu vasuti kocsi ablakánál megpillantotta Bohémia népe, harsányan éljent kiáltott a nép, miként a követ választás izglamas napjaiban szokás.

— Éljen Rákosi Viktor követünk . . .

Sipulusz meglepetve tekintett körül, de nem jött zavarba, hanem Kakasmártoni hidegvérrel emelte meg kalapját a kocsi lépcsőjén és országgyűlési képviselői állásba helyezkedett, kezdvén:

— Tisztelt választó közönség! Barátaim . . .

No hogy aztán igaz az is, hogy Bohémia vigkedvű népe sem hagyta a jólindult program beszédet végig mondani . . . Már csak szórakoztassa azzal Sipulusz a választóit.

Egyébként a balatonföldvári kedves

házi nép megnyugtására írhatjuk, hogy Sipulusz közönséges filiszter módon viselkedett. Elszakadt mint falevél a társaságtól. Az Angol Királynő szállodában feküdt le, aludt és erősítette az idegeit a hajdunánási másnapi lakodalomra. Vajon hajdukását főztek-e neki? Mert régente hajdulakodalom nem esett meg kása nélkül . . .

(A Rácz Károly kezében megállott a vonó . . .)

Ez a csoda is ugyanazon alkalommal és estén történt meg, hogy a Rácz Károly jeles primás kezében megállott a vonó. Ugyanis, mint halljuk, a nótaszerző löki követ. Pap Zoltán eldalolta gyönyörű szerzeményét, az „iszogatok, dalolgotok“ nótát . . . Oly szívre hatott ez a nóta, hogy a Rácz Károly kezében megállott a vonó és saját külön nagyságos János barátunk, szerkesztőtársunk könyvet törölt ki a szeméből.

De talán elég is ennyi mára a krónikázásból?

nemes Portörő Kelemen.

Délutáni levél.

(A Kossuth kalapokról.)

A Független Magyarországból olvastam, hogy egy szegedi kedves barátom és fiatal irótársam, Szakács Andor azon fáradozik, hogy a szegedi Kossuth-szobor szeptember havi leplezési ünnepén, a szegedi írók és egyéb magyarok magyarruhában jelenjenek meg, szerény fekete magyarruhában.

Nem tudom, milyen sikere lesz a tisztelt barátom lelkes kezdeményezésének, mert hisz a magyar viselet fellevenítésével ezen kehes-behes, rogyott inu, görbe háru, daliátlan korszakban, mint jól tudjuk hiában kísérleteztek lelkes testületek. A magyarruháviseltől huzódoznak a mai kor fiai, mert jól érzik, hogy e viselet egyedül a magyar erényekkel együtt teljes és ékes, ezt pedig semmiféle szabóműhelyben nem lehet fabrikálni, mert a családi tüzhelynél fogadja lelkébe az ifjú. Már pedig ezek a családi tüzhelyek manapság pusztlóban vannak. De hisz nem arról akarok beszélni, hanem Szakács Andor barátom lelkes és derék kezdeményezésének teljes sikert kívánva, egy más eszmét közvetítek, mely olcsóbb szerrel vihető ki, — hejh, mert a gyakorlati élettel is számolnunk kell . . . És mely eszme alkalmas arra, hogy a nemzet minden hü, Kossuth iránt hódoló fia felkarolja, mert ez által a Kossuth-ünnep külső pompája is bizonyos egységes nemzeti jelleggel nyerne.

A tengerentúlról, az élelmes Amerikából származik ez az eszme. Az amerikai Magyar Hirmondóban vetették fel azok a derék, haza és nemzet-szerető testvéreink, a kik mostoha kö-

rülményeik miatt ugyan a tengerentúltra vándoroltak ki, de ottan is rajongó szeretettel csüggenek a magyrság törzsfáján, annyira, hogy ime a századik születési napon Clevelandban leleplezik ők is a magyar művész által, a debreczeni Tóth András által alkotott, a magyar műöntő, Hirmann Ferencz által öntött díszes és erős Kossuth szobrot. Ezt a leplezést természetesen nagy ünnepekkel kötik össze. Felvonulásokat is rendeznek és hogy ezen felvonulásoknak legyen a külsőségben is egységes, magyaros jellege, mint a Hirmondó írja, egy állásu kalapokat és pedig Kossuth kalapokat készítettek, terjesztenek, hogy a leplezési ünnepeken lehetőleg Kossuth kalapban jelenjen meg minden amerikai magyar.

Ezt az eszmét akarom én jelen cikkemmel közvetíteni. A hazai magyarság Kossuth ünnepeinek is megadhatjuk a külsőben is az egységes jellegét, midőn az ünnepeken lehetőleg minden magyar Kossuth kalapban jelenjen meg; sőt Kossuth kalapot viseljenek minden nemzeti ünnepükön is. A hajduságon igen csinos, tetszetős, magyaros állásu Kossuth kalapot viselnek már a régi idők óta, pl. a nánási hajduk. Szerintem ezen kalapoknak a mintáját kellene terjesztenünk és elfogadni a hazai kalapgyárosoknak, az egyes vidékek kalapos iparosainak és ha a hazát nem is mentenénk meg ezzel, pártolnánk a magyar ipart és a külső viseletben is kifejeznénk a Kossuth emlékei iránti szeretetünket.

Adják ki tehát a párt központi rendező bizottsága és a magyarosabb érzésű ujságok a jelszót: „V seljünk Kossuth kalapokat a Kossuth esztendejében!“

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

A debreczeni szabadságszobor

már talapzatára állítva várja a néhány nap múlva bekövetkező leplezési ünnepet. — Hirmann Ferencz, a szobor ércbeöntő mestere, a ki maga is lent volt Debreczenben és Tóth Andrással együtt részt vett a szobornak a talapzatra állításán, már Budapestre is utazott, de emberei még itt maradtak és Tóth András mester felügyelete mellett végezik a szobor megerősítési munkáit. Egyébként úgy értesültünk, hogy Tóth mester is Budapestre utazik, mert most már a teljesen befejezett, becsomagolt amerikai Kossuth szobrot is utnak indítják a tengerentúltra, a magyar vármegyék által, a szobor talapzata alá küldött földekkkel együtt.

Tanítók gyűlése.

A magyarországi ev. ref. tanítók „Országos egyesülete“ ez évi nagy gyűlést augusztus hó 14 én tartja Kolozsváron a theol. fakultás tanácstermében. A meghívót a napokban boesátotta ki Sinka Lajos el-

nök, felhiva a tagokat, érdeklődőket, különösen a lelkészi kart, hogy e gyűlésen minél számszámban jelenjenek meg. A tárgysorozat következő: 1. Elnöki megnyitó és jelentés, elnöki előterjesztések. 2. Zsinat elé terjesztendő „Emlékirat“ szövegének végleges megállapítása. Előadó: Simon Károly. 3. A református egyház és iskolái. Előadó: Uray Gyula. 4. Iskolaszervezet, szaktanfelügyelet. Előadó: Farkas Imre. 5. Új énekeskönyvünk. Előadó: Szalóky Dániel. 6. b. Pénztáros jelentése. 6. a. Indítványok. 6. b. A jövő gyűlés helye. 7. Tisztviselők választása. Tartalmas tárgysorozat. A tanítókat és egyházat közelről érdeklő kérdések. Vajha megvitatásánál a ref. tanítókat zöme jelenne! Vajha a hozandó határozatokat egyházunk vezetői végre-valahára figyelemre méltatnák!

Felhívás.

Beküldetett: Tisztelettel felkérjük a helybeli összes iparos urakat, sziveskedjenek Aug. hó 2-án reggel 7 órakor a Szabadságszobor leplezésének ünnepélyén leendő részvétel céljából az iparos-kör helyiségében mentül számosabban megjelenni. Kéri az iparos kör elnöksége.

Az általános házbéradó ügye.

Az általános házbéradó ügyében a város előnyére újabb kedvező fordulat állott be. A bizottság befejezte a külsőre a tanya vizsgálatot s az Ohaton, Hortobágyon a Halápon, Zámon, a Kösülyszegen s a nagy elepi tanyákon körülbelül 200 lakrészt talált a városra nézve kedvezőbbnek. A bizottság most várja a miniszter döntését a belsőre vonatkozó felülvizsgálatára. Ezzel kapcsolatosan felvetjük azt a kérdést, kifogja majd fedezni az ezrekre menő fuvarköltséget, ami a felülvizsgálatok befejezése alkalmával felmerül? jó lesz gondoskodni, intézkedni már most, nehogy a polgárságot terheljék meg ezzel a költség-gel is.

Az állategészségügyi körzetek és a tanács.

Három évi vajudás, huza-vona után elérte Debreczen város gazdaközönsége, hogy a miniszter jóváhagyta Debreczen és határára az állategészségügyi körzetek létesítését. Idegen embernek kellett idejönni, Gracsányi Gyula állategészségügyi felügyelőnek, hogy a körzetek létesüljenek. Ő viseltetett anynyi jóakarattal a városgazdaközönsége iránt, látva a tanács szomorú nemtörődömségét a gazdaközönség érdekeivel, maga dolgozott ki a körzetekre vonatkozó javaslatot s így nagynehezen megmozgatta a tanácsot is. Másfél hó előtt a miniszter is jóváhagyta a körzetekre vonatkozó javaslatot s a tanács akkor mindjárt kiadta a javaslatot Leidl Emil főalatorvosnak, ki másnap már vissza is küldötte a kapott iratot, megadva a kellő utasítást, mit kell tenni, még a foganatosítást illetőleg a tanácsnak, nevezetesen csak annyit, hogy mint egy 90 db. jelző oszlopot kell készítenie. Amde a Leidl Emil előterjesztése ma

is elintézetlenül hever a gazdasági tanácsnok asztalán. Csudáljuk hogy annyira nem gondol ezzel a fontos dologgal sem a referens tanácsnok, sem a tanács. Ugylátszik a dolog nagyon is felveti a tanácsos urakat, mert nem jut idő az ilyen közérdekű, óriási fontosságú ujtás életbeléptetésére akkor sem, mikor annak épen semmi akadály sincs. Ugy halljuk, azon akadnak fel a tanácsos urak, kivel készíteszék el a 90 darab jelző oszlopot? A főmérnökkel-e, vagy pedig egyszerűen kiadják végrehajtás végett a mezőrendőrségnek? Ha igaz ez, akkor elég botrány ez, hogy még ily csekély technikai kérdésen akadékoskodnak. A gazdasági közönség felháborodása pedig teljesen indokolt, méltó, mert hogyné háborodnának fel, mikor a tanács gondatlanságával, nemtörődömségével vagyonában is károsítja, veszélyezteti az adózó polgárságot.

A debreczeni pinczerek hazafisága.

A debreczeni pinczerek szép tanujelét adja hazafiságának. A városunkban évek óta sikeresen működő „Pinczér Egylet” sem akar elmaradni azoktól, kik a Szabadság szobor leleplezési ünnepélyen részt vesznek. Hazafias érzelmeiknek a derék pinczerek azáltal adnak kifejezést, hogy testületileg jelennek meg a leleplezési ünnepélyen s a szobor talapzatára a pinczérkar nevében Lendlbauer Kálmán, az egylet elnöke, díszes koszorút helyez.

Károsok keresztetnek.

A debreczeni rendőrség nem minden napi ügyben indított kutatást, nyomozást. Két karost keres, de miután nem jut eredményre, a sajtót is segítségül hívja. A nagyváradi rendőrség elfogta Gáspár Gábor már regebben ösmert debreczeni zsebtolvajt. A tolvajnál nagyobb összegű pénzt is találtak. A rendőrség előtt azt vallotta, hogy a nála talált pénzt Debreczenben lopta. Az ispotályi templom harangfelhúzásánál egy urinő zsebéből egy pénztárczát lopott ki, melyben egy 20 koronás arany, egy 20 koronás bankjegy és 12 drb korona, összesen 72 korona volt; ezenkívül találtak még nála 22 koronát, amelyre vonatkozólag azt vallotta, hogy Debreczenben június 14-én temetés alkalmával lopta ki egy urinő zsebéből. A váradi rendőrség most megkeresést intézett a debreczeni kollegákhoz, nyomozzák ki a károsokat. A rendőrség lapunk útján is felhívja a károsokat, jelentkezzenek a bünygyi osztálynál, Dobos rendőrbiztosnál.

A törvényszék elnöke szabadságon.

Szücs Miklós, a debreczeni kir. törvényszék elnöke holnap kezd meg 6 hétre tartó szabadságidejét. Távolléte alatt Baróthy Béla törv. bíró helyettesíti.

Kik vesznek részt a Szabadság-szobor leleplezési ünnepén?

Ujabbán a következő derék és hazafias testületek jelentettek be, hogy részt óhajtanak venni az augusztus második napi szobor leleplezési ünnepén: — 58. A gépjárató műhelyfőnök tisztikara és személyzete Podolszky Béla műhelyfőnök vezetése mel-

lett küldöttségileg vesz részt és Pogány Ármán által helyeznek koszorút. — 59. A debreczeni jótékony nőegylet Veróssné Szathmári Teréz vezetése alatt részt vesz az ünnepélyen s koszorúját Koncz Akos titkár helyezi fel. — 60. A kereskedelmi Csarnok küldöttségileg jelenik meg és titkárja Dr. Löfkovics Márton által koszorút helyeztet. — 61. Az ev. ref. tanító testület Borbély Lajos alelnök vezetése mellett testületileg vesz részt és koszorút helyez. — 62. A debreczeni Torna és Kerékpáros Egyesület Des Combes Henrik vezetése alatt küldöttségileg vesz részt. — 63. A debreczeni kir. törvényszék Baróthy Béla h. elnök, s a kir. járásbírósg Kazinczy Gábor járásbíró által lesz képviselve. — 64. A debreczeni cipész ipartársulat 4 tagú küldöttséggel vesz részt Weidner Gusztáv elnök vezetése mellett. — 65. A debreczeni Pinczér Egylet betegsegélyzőpénztára legközelebbi ülésén elhatározta, hogy a szabadság-szoborra díszes koszorút fog helyzetetni elnöke Lendlbauer Kálmán által. — 66. A kir. pénzügyigazgatóság tisztikara Eisenmann Oszkar h. igazgató vezetése mellett testületileg vesz részt.

*

A szabadság-szobor leleplezési ünnepély programjából tévedésből kimaradt az iparos ifjusági egylet dalárdája, valamint az Istvángözmalom munkásai Önképzőegyletének dalárdája. — Utólagosan megemlítjük, hogy ezek szintén részt fognak venni az ünnepélyen.

A főispán és a Szabadság-szobor ünnepe.

Nem hihetjük, hogy Hajdúvármegye és Debreczen szabad királyi város érdemes főispánjának, Puky Gyula főispánnak tudomása nem volna arról, hogy augusztus második napján Debreczen város közönsége part és felekezeti külömbiség nélkül micsoda magasztos nemzeti ünnepet ünnepel? Mert, mint talán főispánunk előtt is ösmert, a Debreczen város közönségének part és felekezeti külömbiség nélkül gyűjtött adományaiából öntött és emelt Szabadság szoborról ez napon hull le a lepel? Ez nap nemcsak városunknak, de nemzetünknek is ünnepe. Ennek az ünneplésében kifogásolni valót őszinte magyar ember nem találhat, mintahogy nem is talál, sőt a nemzeti ünnep ünnepléséhez szívvel, lélekkel járul minden rendű, rangú magyar. Hát vajon érdemes főispánunk jelen lesz-e ezen az ünnepén, hisz tartjuk olyan magyarnak, mint bárkit az ünneplők sorából? Vajon az ünnepi meghívója nem tévedt-e el, mintahogy annak idején a Rákosi Viktor országgyűlési képviselője meghívója „tévelyedett” el a főispáni beiktatás alkalmával? Mert ha ugyan egészségi állapota nem gátolja, a debreczeni polgárságra a lehető legjobb benyomást tenné, ha Puky főispán az augusztus második nagy ünnepre hazajönné az osztrák fürdőből, mintahogy augusztus negyedik napjára készülődik is haza hivatalos teendőinek a végzésére? Mert higgye meg, ha ezen part és felekezet külömbiség nélkül rendezett igazi nem-

zeti ünnepet velünk együtt ünnepelné meg, ezzel nemcsak hazafias kötelességét teljesítené, egyidejűleg eloszla ná azon meggyökeresedett és valljuk be: nem ok nélkül meggyökeresedett hitet, hogy a főispánoknak nem szabad a nemzetökkel egyet érteni, együtt érezni, együtt ünnepelni? Ime az alkalom ezt a feltevést megczáfolni, iné az alkalom a főispánnak a szóval sokat hangozta tott erős nemzeti érzéséről tettel is bizonyosságot adni. Szeretjük hinni, hogy a jog, törvény és igazságosnak hirdetett alkotmányos Széll kormányzat alatt nem jár talán fővesztéssel a főispánnak, az épenséggel nem partszinezetű ünnepén nemzetével, városával együtt ünnepelni? Hinni szeretjük azt is, hogy e soraink nem érintik kellemetlenül a távolban üdülő főispánt, mert már utban találják őt, a mint igyekezik haza az augusztus második napi debreczeni nagy nemzeti ünnepélyre? — Mert az szomorú, erősen kiábrándító meglepetés volna a polgárságra, ha netalán eltévedt volna a főispán meghívója, vagy ha pedig késéssel érkezne haza, hozzánk, feltéve, hogy egészségi állapota nem szolgál gátló akadályul.

A szabadság-szobor

leleplezési ünnepélyének a fényét, mint más hírnökben is olvasható, a városi magán és hivatalos testületek tömeges megjelenésükkel fogják emelni. Örömmel jelentjük meg külön is, hogy a hazafias királyi törvényszék, királyi járásbírósg, ugyszinté a királyi pénzügyigazgatóság is küldöttségileg fogják képviselteni magokat a nagy nemzeti ünnepén. Ez a helyes, igazi eljárás! De hát a többi magas és kevésbé magas állami hivatalok, melyek még nem jelentkeztek a részvételre, mire várnak meg, például királyi táblánk? . . . Hisz partoskodáson felül álló nemzeti ünnep ez Hisz a midőn a nemzet ünnepel, a nemzet első zászlóvivőjének, melyre büszkek vagyunk, a független bíróságnak kell legelől járni jó példával; tehát méltán kellene visszatetszést, ha a debreczeni tábla képviselőjét nem lát-nánk ott az ünnepélyen. Ez azonban feltévesnek is képtelenség; mi szebb, büszkébb példaadást várunk ennél és szegyelének magunkat, ha családunk.

Elhunyt polgárasszony.

Özv. Polg. id Szilágyi Sándorné szül. Kocsis Zsuzsanna asszony folyó 1902. évi július hó 29 én, életének 58 ik évében, elhunyt, Föld- részei folyó hó 31 én d. u. 3 órakor fognak Csige-kert 22-ik számú saját hazuktó, az ev. ref. nagytemplomban tartandó gyászszertartás után, a Hatvan-utczai temetőbe örök nyugalomra letétni. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja.

A banditák királyáról.

Az amerikai M. H. után közöljük ez újabb érdekfeszítő birt: Hary Tracei, a szőkevény fegyencz, kinek viselt dolgairól mult héten tudósítottunk, még mindig szabadon jár. — Anderson t, kit kenyszerített, hogy csónakában evezzen, nem ölte meg, hanem Kenton közelében

egy fához kötötte és ott hagyta. A sheriff emberei megtudták, hogy Tracey egy Gerald nevű farmer házában van, de mire a házhoz értek, Tracey már a hátsó udvaron volt és képes volt elmenekülni. Vérebeket küldtek utána, de Tracey cayenne borsot hintett utjába és ez az ebek orrába szállván, elvette szimatjukat. Tracey ezentul egy másik ember társaságában látták s így azt hiszik, hogy Merrill, a másik fegyencz, ki véle együtt szökött meg Oregon állam fegyházából, csatlakozott Traceyhoz. Másnap Tracey-nak érdekes kalandja volt egy John Johnson nevű farmerrel, Kent mellett, Seatletől mindössze tizenhat mérföldre. Tracey Johnson, nejét és négy gyermekét házukból és egy szomszéd hegyre hajtotta föl és ott pénzt adott Johnsonnak, hogy menjen Tacoma-ba, s ott vasaroljon revolvert és löszert. Megfenyegette Johnsont, hogy ha elárulja őt, megöli az egész családot. Johnson engedelmességet s másnap este tért vissza a revolverekkel és löszrel. Azután a családot vissza hajtotta a farmházba, s Johnsonnal vacsorát főzetett s három napra való enni-valót adott magának, — majd még ellopott egy lovat a Johnson istállójából s azzal eltűnt; Johnson csak másnap reggel merre a soriffet értesíteni. Péntek este Tracey Auburn közelében jelent meg egy farmon s kényszerítette a farmernét, hogy adjon neki vacsorát. Mialatt a házban volt egy sheriff csapat vonult el a ház mellett, de nem léptek be és Tracey a sötétség beálltával eltűnt az erdőben. Tracey-t, a ki hír szerint egyik lövöldözéssel megsérült és bízogva jár, 4 megye sheriffje üldözi csapatjaival és erősen állítják hogy Tracey nem fog kisiklani a kezükből. De Tracey egyelőre fityyogt hány üldözőinek és mind több anyagot szolgáltat a rémregények íróinak.

Veszett kutya veszedelem Debreczenben.

A hatóság intézkedései dacára a veszett kutya veszedelem nem hogy szűnne, de még jobban terjed. Most legújabbán a nagyér ön nyaralokat hozta izgalomba egy veszett kutya esete. Kiss Lajosnének kis fekete kutyája megveszett s megharapott két tyukot, egy malacot egy borjút s a nagyerdei fürdőházban két kutyát. A veszett kutya elszabadult s most az erdőben esatogol. A két megmaradt kutyát a rendőrség intézkedésére lebunkóztak. A hatóság különben szigorú intézkedéseket adott ki. Az ebekre vonatkozó zárlat már a jövő hó 5-én megszűnik, de miután veszeltségi esetek újabbán is gyakran fordulnak elő, intézkedés történik a zárlat meghosszabbítása iránt. Azokon a helyeken, illetőleg utcákon, ahol a felmerült veszeltségi esetek folytán a kutyáknak s macskáknak házankénti kiirtását rendelte el a hatóság, ezideig mintegy 300 kutyát s macskát irtottak ki. Ezen az utcán újabb veszeltségi eset fordult elő s emiatt a peczerek újabb utasítást kaptak, hogy a kutyák s macskák házankénti összefogdosását szigorubban eszközöljék. A közönség természetesen zokon veszi, hogy a sintérek az udvarra is beszemetlenkednek s összefogdosnak a kutyákat s macskákat. Mi ugyan ezt az intézkedést tulhajtottnak tartjuk, hogy a rendőrség a durva pribékeket még a zárt udvarra is beszabadítja és a polgárságot ezekkel a harkos vadakkal való kellemetlenkedésnek teszi ki azart udvaron, esetleg zárt lakáson belől is, a mi a veszett kutya veszedelemmel maga fölér. Azért a legnagyobb tapintatot és körültekintést várjuk a rendőrségtől, hogy a kutyák irtása mellett, a polgárság legalább otthonában legyen megkímelve a pribékek zaklatásaitól. — Es csak utolsó eszközként, használja ezt az eljárást.

Jegyváltás.

Margitáról értesítik lapunkat, hogy szerepi Kelemen József a Bihar-Tordai-járás tb. főszolgabírája, e hó 19-én váltott jegyét özv: alsó-Draskóczy Morvay Tihamérné leányával, a kedves, bájos Sáriával. id. Morvay Károly bátyánknak, a régi magyar és honvéd visszamemlékezők írójának szeretett unokájával.

A polgári kör

augusztus 2-diki táncmultságának rendezőbizottsága vendégekkül hívta meg a 13 egyenruhás öreg honvédet, hogy e nagy napot ők is szórakozással fejezhessék be. Ez a fel-tétlenül dícséretre méltó tett mutatja, hogy a polgári kör bátrendező bizottsága nem nyereszkedésre számít, hanem ellenkezőleg: nem kimél semmi áldozatot, a mi a multság sikerének biztosítására szükségesnek látszik. A Debreczenben tartózkodó akadémiai polgárság tagjait sikerült megnyerni, hogy a rendezésben közreműködjenek s mint halljuk, a többi felsőbb tanintézetek ifjúsága is szép számmal fogja képviseltetni magát, úgy hogy tánczosokban egyáltalában nem lesz hiány, bar az éjszaka rövid lesz is. Felemlítendőnek tartjuk még, hogy a meglepetés szamba menő tánczrendek is ma-holnap készen lesznek, akkor aztán elmondhatjuk, hogy a ki az ugorka-szezonban is jól akar mulatni, keresse fel szombaton este a polgári kör nyári vigalmát.

Debreczeni kolónia Borszéken.

A kies székelyföldön, Borszéken, melynek nincsen párja, egész debreczeni kolónia időzik. De az ország más részéből is sereglenek ezen pompás magyar fürdőbe. A borszéki fürdővendégekről kibocsátott legújabb névjegyzékben a következő debreczeni neveket olvassuk: Ujlaki Hugó dr. ügyvéd, Smilovits Mihály tanító és családja, Fodor János iparos és neje, Szűcs Mihály iparos neje, id. K. Kiss József tanár és neje, K. Kiss József jogszorgoló, Veisz Gyuláné, Jambor János nagybirtokos neje, Albu Béla jogász, Nagy Balint magánzó és neje, özv. Tóth Istváné iparos özvegye, Szentesy Jánosné iparos neje, Klein Ignác kereskedő, Goldstein Albert m. hivatalnok, Brück Gyula zenetanár, Brückné Schlesinger Zsófia ny. tanítónő, Sinka Sándor igazgató tanár, David Mihály tanító.

Tauló felvételik

Klár Adolf Bőrkereskedőnél Miklós-u. Piacz utca sarok.

A königgrätzi esata és a magyar nadrág.

A Pécsi Naplóból olvassuk.

A bécsi katonai körök háborut üzennek a magyar nadrágnak és hogy történeti tényekkel bizonyithassák a feszes magyar nadrág haszontalan, czélszerűtlen voltát, kisütötték, hogy a königgrätzi felodhetlen vereséget is a magyar nadrág idézte elő. A jelenleg pécsi 52. gyalogezred egyik volt őrmestere, ki szintén részt vett a königgrätzi ütközetben, a katonai körök magyar nadrág ellenes mozgalomára vonatkozólag a következőképen nyilatkozott:

Engedtessek meg nekem, vén obsitosnak, a ki szintén segitettem elveszteni azt a híres königgrätzi ütközetet, hogy akkori tapasztalataimról egyet-mást elmondjak. Az

osztrák abszolutizmus Szedánját a német nyelv okozta. De csak az egyik oka volt ez, a többi ok közé lehet sorolni az embertelen, baromi bánásmódot, a folytonos botózást, melylyel a harezki kedvet fokozni óhajtották. A századparancsnok rövid uton huszbotot verethetett a legcsekélyebb mulasztásért a szerencsétlen katonákra, a kiknek az arca nem tetszett neki; a zászlóaljparancsnok harminczat, az ezredes ötvenet. A főök azonban, a mely az ütközet elvesztését idézte elő, az volt, hogy a szabadságharcunk leverése után a volt honvédeket rangkülönbség nélkül büntetésből besorozták katonának s minden kigondolható módon gyötörték. A győri sorozóbizottság előtt történt, hogy egy hányiveti osztrák hadnagyocska azt kérdezte a tizennyolcz esztendő volt honvédtisztól.

Hát ez a tacsó is tiszt volt a rebeliseknél? Hány éves vagy kölyök?

— A mennyi a császár, volt a válasz.

Az agg Radezky gróf tábornagy, az olaszországi oroszán, észrevette azt a veszedelmet, a melyet a büntetésből besorozottak fognak okozni az osztrák hadseregnek és egyik fölterjesztését a másik után irta Bécsbe, hogy távolítsák el a volt honvédeket, de süket fülekre talált. Ő maga szük nadrágu magyar bakának köszönhetette baberait, Károly Albert szárd király csapatai magyar gyalogság szurony rohama elől ezzel a jellemző kiáltással eredtek eszeveszett futásnak:

— A szük nadrágos magyarok jönnek, fussunk testvérek!

A volt honvédek gyűlölettől elteive szolgáltak az osztrák hadseregben. Hogy minő szellem uralkodott az erőszakkal besorozott magyarok között, ennek jellemzésére csak annyit jegyezek meg, hogy a mikor mozgósítaskor Bécsben vonultunk keresdül, hogy Csehországon keresztül porosz földre jussunk, a bécsi burgerek megkérdezték bakainkat:

— Aztan fogjak e majd útni a poroszt?

— Hogyne, kötekedtek a fiuk, ütjük bizony, mert az is német!

Hanem azért mást gondoltak. Az öreg katonák, a kik már szagoltak Olaszországban puskafü-töt, a tabortüz mellett, a mikor hetszámra koplaltunk s kenyeret pénzert sem lehetett kapni, tündérregeket tudtak arról a fényes vendéglátásról, a melyben, mint francia hadifoglyoknak részük volt. Készültek előre rá, hogy megszabaduljanak ettől a némettől. Julius 3-án vitytak meg a königgrätzi ütközetet. Harminczhat esztendő pergett le azóta s én élvezettel annyit olvastam erről a véres napról lexikonokban és tarczákban, természetesen tollforgató osztrák tiszteket irták valamennyit, hogy utoljára én is kezdtem hinni, hogy egy hajszál híja volt, hogy nem győztünk.

— Az 52 ik, akkor még Ferencz Károly nevet viselő gyalogezredben, melyben szolgáltam, valami Ürmössy nevű derék székely fiu volt a zászlótartó. Végig küzdötte Bem alatt, mint 14 éves ficzkó, az egész erdélyi hadjáratot, s őt is büntetésből sorozták be osztrák katonának. A 1-i völgyben midőn hadsoraink megbomlottak a leg-sűrűbb golyózástól, mikor már mindenki elveszettnek hitte, visszahozta a Szűz Mária lobogót. Csakóját, köpenyegét, borjúját átjárták a porosz golyók, ő maga azonban sértetlen maradt. A bakák megesküdtek, hogy nem fogja a golyó. Lerchenfelder nevű kapitányunk, a kit bakáink „Kend el fend el”-nek hívtak, a mint kiérték a lőtávolságból, ki akarta a zászlót venni Ürmössy kezéből, de a nyakas székely ezzel tromfolta le a

békeidejében oly rettenthetetlen kaszárvány-
vitéz kapitányt :

— Dejszen kapitány uram! Ha már
annyi németnek nem engedtem, egynek csak
nem adom oda.

A vesztett ütközet után Bécs alatt egye-
sültünk az olaszországi déli hadsereggel.
Ugy volt, hogy a florisdorfi sánczoknál fog-
juk megvívni a döntő ütközetet. A fővezér-
letet Albrecht főheczeg vette át, a ki a mi-
kor szemlét tartott, s meglátta, hogy meny-
nyi katonának nincs borjúja, meg csákója.
— napiparancsban kiadta, hogy a kik a
felszerelésüket eldobták, harmincz botot
kapnak, s ezt végre is hajtották. Ekkor irta
haza egy irástudó baka, hogy :

— Most már reménységünk van arra,
hogy vége lesz a háborúnak es békét kö-
töttünk az ellenséggel, mert már megkez-
dődött a botozás és a tiszturak bagazsiának
és hundoknak hívják.

Igy bántak velünk magyar katonákkal.
Ez a bánásmód okozta a königrázi kudarcot,
nem a magyar nadrág.

IRODALOM.

A Borszéki Hiradó.

Irtá : Smilovits Mihály.

Debreczennek a sipkások mindig hir-
nevet, becsületet szereztek. A dicső sza-
badság harcban a „Vere” sipkások, jelen-
leg itt Borszéken „A” tapló sipkások. Min-
degy az akármilyen a sipka, sipka, : sipka.
Most is fájlatják a székelyek, hogy nem
engedték őket a „Sipkához,” (a szoroshoz)
annál a Sipkanál is becsületet szereztek
volna a hazának, melyben Debreczen is be-
ne van, és akkor az európai térképnek egész
más beosztása lett volna.

Mint a mellékelt „Borszéki Hiradóból”
künnik, itt egy „Tapló Sipka Egylet” ala-
kult, melyben a debreczeniek nem kis szere-
pet játszanak.

Csodálatos ez a Borszék! Itt elfelejté
az ember búját, baját, meg ifjodik, szeret-
ne nádparipán lovagolni, fűzfa sipot fujni.
Csak akkor komolyodik meg, mikor a gyors-
kocsi megáll ajtaja előtt, a mi azt jelenti,
hogy „eddig volt”

A mellékelt éleztáblából is kitűnik, hogy
éltes, komoly emberek, kik otthon a tör-
vény és más tudományos könyveket buj-
ják, mások, kik vagy pártolják, vagy szidják
a kormányt, itt gyermek módon tulicizal-
tak egymást rögtönzött viccezzel. Az a
sok, sületlen élcz, az a sok, a mértéket
nélkülözö vers is csak onnan származik,
hogy még annyi komolyságot sem vehet itt
az ember magának, hogy a mit irt, azt meg-
birálja.

Nincs is párja Borszéknek. Pénze
minden vendégnek van. Hogy azt talán köl-
csön kérte és valaha vissza kell fizetni, ar-
ról itt teljesen megfeledkezik. Étvágya, né-
hány napi itt tartózkodása után, akár mint
farkasé, enni valót pedig kap elég jót es
elég olcsót, és ha a gyomornak nincs pa-
nasza gazdája ellen, minden rendben van.
Egy német (nem Osztrák) közmondás sze-
rint „Magen-Freuden über alle Freuden,
az az gyomoröröm nagyobb minden öröm
nél. Egyéb testi bajokat is leggyorsabban
kigyógyít Borszék levegője, vize s iszapja.
Ha az embert gyomra nem bántja, egyéb
testi fájdalmak nem gyötrik, pénzzavarban
sem szenved, akkor mindenhez van haj-
lama, csak komolyságra nem, mit a „Bor-
széki Hiradó” is bizonyít. És higye el
nem kedves olvasó, hogy az ilyen lap a leg-
kitűnőbb politikai és szépiradalmi lap.

A „Vasárnapi Ujság”

Julius 27-iki száma 32 képpel s a követke-
ző tartalommal jelent meg : „A csetinjei
nász.” Levél Montenegróból. (Arczképekkel
és képekkel.) Ivánovics Józseftől. — Költe-
mények : „Szép idők.” K. Lippich Elektől.
— „Rózsalombok árnyékában.” Albert Jó-
zseftől. — Regénytar : „Varga Imre.” Re-
gény. Irtá Vértesi Arnold (Goró Lajos raj-
zaival). — „Piscsevics orosz tábornok vándor-
lása és kalandjai.” Saját elbeszélése. A
szlav ered ti után közli Huszar Imre (ké-
pekkel). — „Az utolsó vallomás.” Elbeszé-
lés. Irtá Zöldi Marton. — „Költözés a régi
országából” (képekkel, a Sándor utcai
országából). — „A táplálkozás fejlődése”
— „A Hadik-huszárok története” (képek-
kel). — „Mauritz Rezső” (arczképpel). —
„Beszélgetés jelekkel.” — „József főheczeg
a fejemgyei honvédhuszárok gyakorlatán”
(képekkel). — „Nap kúra hölgyek számára”
(képpel). — Irodalom és művészeti Közinté-
zetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány
Egyveleg stb. rendes heti rovatok. A „Va-
sárnapi Ujság” előfizetési ára negyedevre
négy korona. „Politikai Ujdonságok” kal és
„Világkrónika”-val együtt hat korona. Meg-
rendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivata-
tában (Budapest. IV., ker. Egyetem-utca 4.
sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”
legolcsóbb ujság a magyar nép számára, Fé-
lévre 4 korona 40 fillér.

A közönség köréből.*

A helyi lapokban tévesen az a hír lett
terjesztve, mintha a timárok a nagym. ker.
miniszter ur ajánlatát visszautasították vol-
na, ellenkezőleg! A timárok értekezlete
szükségosnek látta a fent irt ajánlat elfo-
gadását. És már az értekezleten is megke-
zdődtek a miniszteri leiratban kívánt gépek
elhelyezésére és üzemben tartására vonat-
kozó aláírások, amely ez idő szerint is fo-
lyamathan van, sőt egyik timár társunk, a
saját telepét is felajánlotta a gépek elhe-
lyezésére szükséges épületeknek a felál-
lítására.

A szakosztály több tagja.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelős-
séget a Szerkesztőség.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordí-
totta : ifjabb Móríc Pál.

A mi szállás cédulánk Mayer Éliás
mészároshoz szólott, aki a Saint Valery
utczában lakott. Midőn a kijelölt házhoz
értünk, ez a mészáros, ki boltozott, rosté-
lyozott helyiségben éppen ekkor is hust
vagdalt, igen haragosan, durczásan fogadott
bennünket. Kerek abrázatu, lompos, meg-
piros arcú zsidó volt. Nemesak a hajas
ujján, de még a füleiben is ott csillogott az
ezüst gyűrű. Majd a sárgabőrű, fonnyadt
lelesége is előkerült és rikoltozott, hogy
már tegnap, tegnapelőtt is szállásoltak ka-
tonát hozzájuk . . . Mert a városi irtok
rossz akarójok, ezért küldöz mindennap ka-
tonát a nyakokra és hogy a szomszédoknál
soha sincs kvartélyos katona és így tovább.
Mi ennek dacára beléptünk. Majd a lánya
is előkerült a látásunkra. Sőt még a hátok
mögül is lesekedett egy borzas, piszkos, csuf-
ságos szolgáló. Mintha ma is magam előtt

látnám ezt a népséget. Az ósdi szobájokat,
az ósdi függő lámpájokat, a rostélyozott ab-
lakokat, a szűk, nedves, kis udvarkát.

A felette halavány, fekete szemű lányka
nehány szót szólott anyjának. A szolgálónak
pedig megparancsolták, hogy vezessen min-
ket a padlásra, a hová a koldus zsidókat
szokták elhelyezni. Mert minden zsidó csa-
ládnak megvannak a magok különös koldu-
saik, kik aztán szombatoként a családnál
étkeznek. Az én harbergi cimborám, hely-
ben hagyott mindent, hanem én háborogtam.
Ennek dacára követtük a szolgálót a csiga-
lépésőn, a piszkon, a szemeten. — át
kellett vergődnünk. — Rongyartó láda,
piszkos ruhanemű volt e lyukba dobva.
A vilagosság a tetőről egy ökörszem nagy
nyíláson világított be, Valami utalatos helyi-
ség volt. Egyetlen rozoga szék, a földre do-
bott, piszkos takarós szalmazsák volt a bu-
torzata. Hozzá még a szolgáló az ajtóból
olyanformán pislogott befelé, mintha várta
volna, hogy bókoljunk neki.

Leültem. Letettem a borjut. Elképzel-
hető, micsoda bus voltam, de Buche Jancsi
sem különbben és a szolgáló már éppen kot-
ródni akart, midőn kiáltottak :

— Várjon csak egy percig . . . Mi
is lemegyünk . . . Már csak nem akarjuk
nyakunkat törni ezen a lépésőn.

Miután bakkancsot, kapezát váltottunk
és tolozárral becsuktuk az ajtót, lementünk
a mészárszékre hust vásárolni. Jancsi az
átellenes pékboltban kenyeret vásárolt. És
miután a tűzhelyhez is volt jogunk, a kony-
hába fordultunk be, hús levest főztünk.

(Folyt köv.)

Melichár vetőgépek

12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. soros

leszállított ár mellett

Bächer lánczos eke 22 frtért

kizárólagosan csakis

Klein Jakob

gépraktárában kapható Piacz-utca 26., a
nagy trafik udvarán.

Zala drill sorvetőgép 17 soros.

Alkalmi vétel ugyanott 400 koronáért.

7213—1902.

Arverési hirdetés.

A városi tanács közhírré teszi,
hogy az ugynevezett Oláh ház utáni
26 hold 400 négyszögöl öndódszántó-
föld az 1902 é. szept. 10-en a város-
házánál d. e. 9 órakor tartandó nyil-
vános árverésen a legtöbbet ígérőnek
eladatni fog. A kikiáltási ár 15.000
kor. melynek 10% át az árverelmi szán-
dekozók tartoznak az árverést vezető
bizottság kezéhez készpénzben vagy
megfelelő értékű értékpapirban bánatpén-
zül letenni. Az árverési feltételek a város-
házánál a számvevői hivatalban a hi-
vatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1902. jul. 18.

A városi tanács.

Nyári ruhák, batistok, zefírek,
 áttört kelmék, picket mellények

Tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal
 ruhafestő és vegyészeti
 tisztító intézete

Debreczen

Széchenyi utca 42.

Biliárd asztal forgatható
 és jó karban levő megvételre kerestetik.
 Ajánlatok a Hajdunánási Gazdakörhöz inté-
 zendők.

500—600 mmázsa

finom esemege fajszőlőt megvételre keresek.
 Kepes Sándor ezet raktára Piacz 26.

Ház árverés. (Kossuth-u 31.
 sz.) f. e. aug.
 hó 6-an d. u. 3 órakor a debr. kir. tsvzek-
 nel; feltételek megtekinthetők ugyanott és
 dr. Koesar Gábor ügyvéd irodájában.

Szép bajusz nyerhető rövid
 időn a híres
 „Hajdusági pedrő” használata által. Egy do-
 box 40 ft. Kapható Debreczenben **Tóth Béla**
 gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz**
Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón

Uradalmi tea-vaj gf.
 Desseffy uradalmából naponta friss kilója
 1.20. Kapható Czeglédy és Poigarnál.

Üzlethelyiség áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséget
 értesíteni, hogy 36 év óta fennálló

**ékszer és arany-
 műves üzletemet**

és himzés előnyömdámat

1902. aug. 1-én a piacz-utczáról

Hal-köz 4 sz. alá helyezem át.

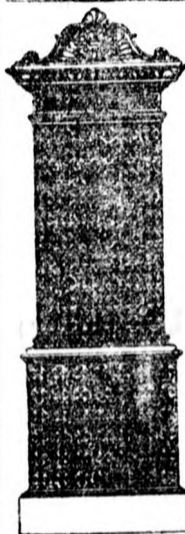
A midőn a n. é. közönség eddigi szíves
 partfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki,
 kérem ezután is becsületes támogatását. Igye-
 kezni fogok tisztességes, becsületes munka
 és olesó árszámítás által a szíves jóakaratot
 kiérdemelni. Tisztelettel

FLEISCHER K. M.

(4—2.) utóda.

Rugyanta-bélyegzők gyorsan és jutányosan.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett

továbbá :

Főzőedények, takarékos konyhák, épület-vasalások, gazdasági
 eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagy választékban
a legjutányosabb árban

kaphatók :

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a »Bika« szálloda mellett.

Jensen-Celacop

Vastartalmu, tápláló erősítő
 és vérképző, kellemes ízű,
 könnyen emészthető.
 Kérdezősködjünk orvosaink-
 nál.

Kapható minden gyógyszerár-
 ban. Főraktár Hajdumegyére
Muraközy László gyógyszer-
 nál.

SZABADOS és ROSSI

vízvezetékek és világítási
 vállalat

DEBRECZEN

Piacz-utca 58.

Légszesz és vízvezetékek
CLOSETEK

és csatornázások,

SZIVATTYUK

Fürdőberendezések
 és **Gőzfürdők**

stb. berendezésére.

Kőagyagsövek raktáron.

